

Autora: Beatriz Vidal Patiño  
Centro: CEIP Montemogos. Beluso  
Categoría: Primaria, 1ª clasificada

## *Un día de pesca*

Hai algún tempo, na illa de Ons, iamos camiñando meu avó e mais eu ata o Burato do Inferno, que é un lugar do que moita da xente que eu coñezo conta lendas.

Cando chegamos ao lugar, eu quería aproximarme á boca do Burato, pero o meu avó non me deixou por medo a que esbarase. Como quedei triste, o meu avó prometeume que se un día o mar estaba completamente en calma, levaríame por mar na dorna que el tiña.

Pasaron os días e o meu avó e a miña avoa espertáronme moi cedo, almorzamos e dixéronme que tiña que axudarlles a preparar as liñas que iamos pescar cabalas para xantar. A min o dicirme tal cousa emocionoume moito, pero ao falar de cabalas xa se me fixo a boca auga.

-¡Avó! Isto da liña, o plomo, o anzó e o isco non é para min; case mellor que mo prepares ti porque eu só fago pincharme –díxenlle ao avó para ver sei me libraba de ter que facelo eu, pero enseguida me replicou a miña avoa:

-Bea, as cabalas gústanche, ¿non? Pois tes que saber o que custa collelas. Xa verás como o pasas ben. A min non me fixo graza a resposta da avoa, pero tal como ía pasando o tempo e aínda que só pesquei tres, podo asegurar que non me aburrín. Pero a mañá aínda me gardaba outra sorpresa. Cando o avó considerou que xa pescamos dabondo, pensei que xa nos iamos para o peirao, pero non; deume un remo da dorna e, mentres me explicaba como tiña que vogar, estabamos pasando entre Ons e Onza, máis preto da primeira. Eu tiña algo de medo porque pensaba que podíamos afundir ou chocar contra as rochas. O meu avó é un mariñeiro dos mellores, e ademais eles son da illa de Ons e coñecen aquilo moi ben.

- Avó, sei que contigo non me vai pasar nada.

O avó ía calado, rindo e mirando a súa muller, a avoa. Nisto chegamos á boca dunha cova e entón faloume:

-¿Lembras que che prometín traerte a esta cova por mar? Pois como hoxe o mar está calmo, aquí te trouxemos. Ten en conta que isto é moi perigoso e tes que facer o que eu che diga.

-¡A mandar, avó!

E mentres a avoa aguantaba os remos, nós entramos por unha rocha: o que miraba era para min precioso... non se podía ver a entrada do buraco... as pedras parecía que estaban cortadas en bisel e moi afiadas... Tamén recordo que collemos percebes e voltamos á dorna. Cando chegamos á terra, comemos os percebes e unhas boas rinchas asadas. Non sen antes varar a dorna na praia de Curro.



Autora: Ángela María Rei Franco  
Centro: CEIP Montemogos. Beluso  
Categoría: Primaria, 2º clasificada

## Unha viaxe na A'Xesta

A bordo dunha dorna que ten o meu pai, chamada *A'xesta*, dirixímonos ás illas de Ons para pescar polbos á liña.

Sáimos de mañanciña ao amencer e, como estaba en calma, tivemos que ir a motor. Eu, como tiña moito frío, fun debaixo da tilla que é a parte cuberta da proa. Cando chegamos a Onza, despois de navegar hora e media xa saíra o sol e o meu pai díxome:

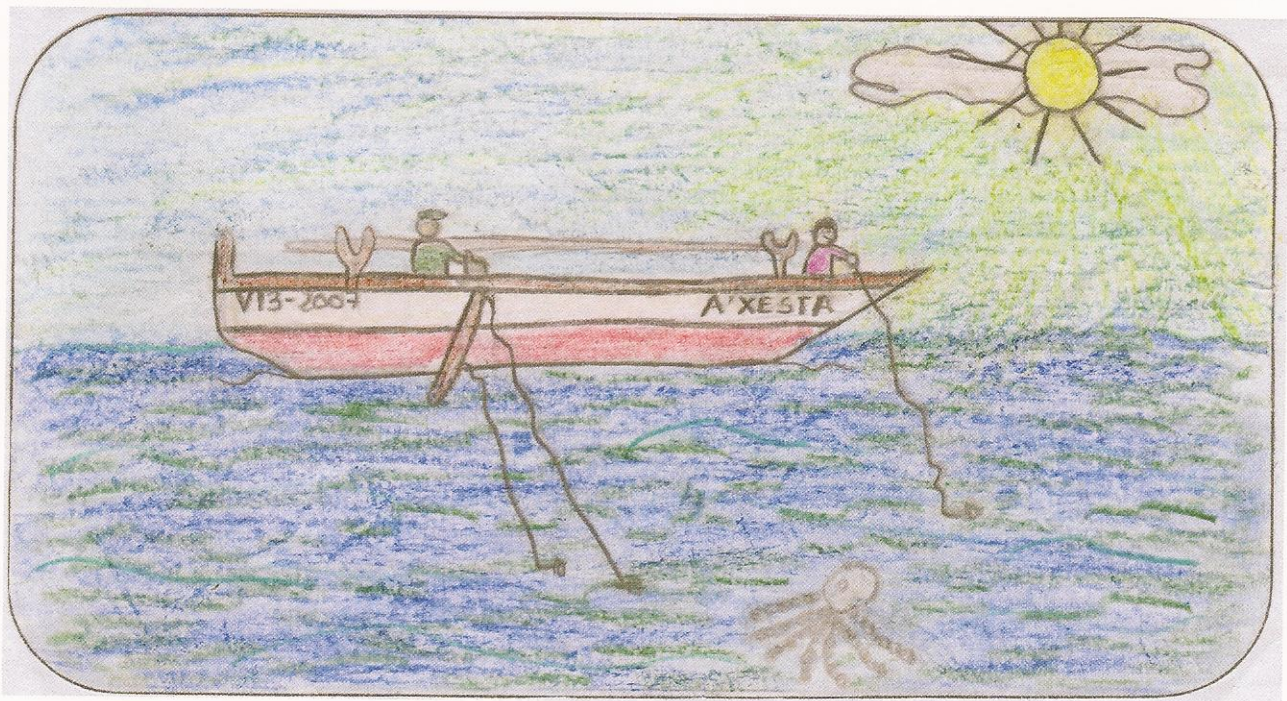
-¡Ei, mariñeiro de auga doce, sae para fóra que xa chegamos!

Paramos o motor e puxemos os remos, despois colocou a encarnada nas rañas (que son unhas pedras cun pau onde suxeitou dous cangrexos en cada unha), amarrou as liñas ás rañas e empezamos a pescar. El, con dúas, mentres remaba e eu, cunha sentada na popa.

Estivemos pescando tres horas, o meu pai colleu oito polbos, eu non collín ningún. Cando empezou a levantarse un ventíño do noroeste, o meu pai decidiu marchar a porto. Aproveitamos para vir a vela con vento de popa. Sacamos a vela da tilla, metemos o pau na enfogonadura, puxemos o temón na popa, axustamos a vela na verga, pasamos as drizas polos nós do pau e izamos a vela. Entón o meu pai díxome: -Colle ti a escota que eu levo o temón -e de cando en vez íame dicindo "templa" ou "solta escota". Así viñemos con vento en popa ata o cabo Udra e, como cada vez o vento era máis forte, decidimos arriar a vela e poñer o pau nas estachas, meter o temón e rematar o resto da travesía ata a Praia de Beluso co motor foraborda.

Cando chegamos ao porto, sacamos as rañas do caldeiro e quitámolles os cangrexos. Como aínda estaban vivos, metémolos no caixón-viveiro e puxémolos na auga.

Así rematou unha viaxe nunca embarcación tradicional chamada *A'xesta*.



Autora: Alexandra Martínez Barros  
Centro: CEIP Montemogos. Beluso  
Categoría: Primaria, 3º clasificada

## *O vello desobediente*

Era uha noite de inverno na que facía unha gran treboada, e o meu avó estaba decidindo ir pescar esa noite. Cando se dispoñía a marchar, a miña avoa, moi sorprendida polas condicións atmosféricas, preguntoulle ao avó:

-¿Onde vas, cariño?

-Vou gañar uns cantos pesos, meu ceo -dixo o avó.

-Nin se che ocorra saír aí fóra.

-¿Como que non? Hai que ir gañar a vida -diciu o avó.

-Se eu digo que non, é que non -aclarou a avoa.

O meu avó esperou a que ela quedase durmida para marcharse a pescar na súa gamela. Esperou tres cuartos de hora e, pasado este tempo, apañou os aparellos, unhas nasas e unha lanterna, e saíu da casa rumbo ao porto da Praia de Beluso. Alí, con moitas dificultades pola ondada, colleu a gamela para ir pescar preto da illa de Ons.

Despois dunha intensa hora de pesca, estaba moi fatigado:

-Agora recollerei as nasas e ireime xa para Beluso -pensou o meu avó.

Aos cinco minutos de travesía foi sorprendido por un forte golpe de mar que tirou con el e mais a súa captura ao frío mar. El apenas sabía nadar aínda que levaba toda a vida adicado ao mundo da pesca. Uns minutos despois tivo a grande sorte de que un mariñeiro, no seu bote polbeiro, recolleuno do mar. Naquel momento case estaba inconsciente. O mariñeiro levouno ao Centro de Saúde de Bueu e de alí trasladáronse ata Montecelo pola gravidade das feridas do avó. Ao chegar alí revisáronlle todo o corpo, ollárono ben e, pasado un tempo, mandárono para a habitación trescentas sesenta e unha da planta terceira.

O que quedaba de noite durmiu el só no hospital.

Á mañá seguinte encontrouse unha visita inesperada. Era a súa muller, é dicir, a avoa. Ela alegrouse moito de que estivese san e salvo, pero nin así se librou o meu avó da bronca.

Autora: Erica Ferradás García  
Centro: CEIP Montemogos. Beluso  
Categoría: Primaria  
Premio: Mención especial pola excelente calidade literaria

## *A traíña do trasno*

Nun pobo mariñeiro chamado Bueu, onde a maioría das familias vivían do mar, cheo de fermosas praias de areas brancas e zonas rochosas onde crecen os percebes. Apartado do pobo, en medio da natureza, onde o aire limpo e puro azouta os montes e as árbores do contorno, onde o ceo é claro e as ondas baten furiosas contra as rochas do cabo Udra, alí vivía un pequeno trasno. O seu fogar era unha enorme rocha baleira. Por dentro a vivenda era pequena pero acolledora; o chan estaba forrado de madeira de piñeiro, cunha pequena cama do mesmo material. Tiña pequenas estanterías cheas de libros antigos sobre as artes de pesca, a construción de embarcacións tradicionais e sobre medicina e plantas medicinais. Todo estaba feito coas súas mans pois ao trasno gustáballe moito traballar a madeira. A rocha tiña tamén unha porta pequena tallada a man, que lle cerraba o paso a algúns curiosos que se achegaban por alí.

O trasno poucas veces se deixaba ver. Era un ser estraño ao que non lle gustaba moito relacionarse coa xente. Tiña poucos amigos pois era solitario e sempre andaba perdido no máis profundo do monte.

Gustáballe moitísimo tocar a fruta sentado nunca rocha mentres a brisa do mar lle acariciaba os seus longos cabelos e o sol tostaba a súa pel dourada.

Todas as noites, despois de asar algúns peixes nunha pequena lareira situada ao lado da enorme rocha, sentaba na herba, e, despois de dar conta daqueles manxares, xa coa barriga chea, encamiñábase á praia de Mourisca, dende onde nunha pequena traíña con grande vela marrón, mecida polo vento, se perdía na inmensidade do mar.

Cun pequeno aparello, feito tamén por el, collía algúns peixes cos que ía sobrevivindo. De cando en vez tiña sorte e algunha que outra centola podía quedar atrapada naquel aparello, e entón, ese día, o trasno ía cun sorriso de orella a orella de volta á casa.

Todas as noites repetía a mesma operación: lanzaba o aparello ao mar e esperaba ata o amencer para recollelo. Pasaba horas e horas na súa pequena embarcación no medio do mar, envolto pola escuridade da noite, escoltando o rumor das ondas contra a proa, mecido polo vento que ás veces batía forte contra a vela, aínda que a maioría das noites tiña que utilizar os remos para achegarse á praia.

Na noite de San Xoán tiña o costume de achegarse ao pobo para contemplar as fogueiras da Banda do Río. Saía de Udra sobre as dez da noite, despregaba a vela da súa traíña e poñía rumbo a Bueu. Se o vento sopraba forte ao seu favor, nun ¡plis-plas!, chegaba a Bueu; se non, tería que remar.

A escasos minutos da praia os seus ollos quedaron fixos no que alí ía acontecer: ¡unha vella dorna ía ser queimada na fogueira!

O trasno buscou na traíña un cabo longo co que poder remolcar a dorna. Saltou á praia e coa axuda dalgúns mozos que estaban en desacordo con queimar aquela dorna, empuxárona ata a beiramar e amarrárona para remolcala coa traíña.

Moita xente empezou a aplaudir e outra enfadouse moito.

O trasno e os seus amigos decidiron formar unha asociación para a recuperación das embarcacións tradicionais.

No nosa vila hai unha asociación moi importante para transmitir a herdanza dos vellos mariñeiros. Oír o vento na vela das súas embarcacións, ver como se deslizan entre as ondas, mantelas vivas...

É un auténtico museo flotante interactivo... chámase Asociación Os Galos e teñen varios barcos: botes polbeiros, un xeiteiro, unha traíña, un choupan e varias dornas e gamelas.

¿E onde andará o trasno?

